

رقص‌های جنگ

برنده‌ی جایزه‌ی بن فاکنر سال ۲۰۱۰

۱.۴۸۶۴۰
۸۰۱۶۱۸

سرمن الکسی

ترجمه‌ی

مجتبی زبسی

آسارات مروارید

سرشناسه:	الکسی، شرمن، ۱۹۶۶-م.
عنوان و نام پدیدآور:	Alexie, Sherman رقص‌های جنگ / شرمن الکسی؛ ترجمه‌ی مجتبی ویسی.
مشخصات نشر:	تهران: مروارید، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری:	۱۵۲ ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۹۱-۱۰۹-۸
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
یادداشت:	عنوان اصلی: War Dances
موضوع:	داستان‌های آمریکایی - قرن ۲۰ م.
شناسه افزودن:	ویسی، مجتبی، ۱۳۴۰-، مترجم
رده‌بندی کتاب:	HQ ۳۵۵۱ / ۸۷۷ ۱۳۸۹
رده‌بندی دی‌وی:	۸۲۳/۹۱۴
شماره ثبت‌نسخه:	۲۰۳۱۳۱۰

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

تهران، خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۸ / ص. پ. ۱۶۵۴ - ۱۳۱۴۵
 دفتر: ۶۶۴۰۰۸۶۶ - ۶۶۴۱۴۰۴۶ - ۶۶۴۸۴۶۱۲ فاکس: ۶۶۴۸۴۰۲۷
 فروشگاه (۱): ۶۶۴۶۷۸۴۸ - فروشگاه (۲): ۸۸۲۷۵۲۱۰
morvarid_pub@yahoo.com
www.fimorvarid.ir فروش اینترنتی:

رقص‌های جنگ

شرمن الکسی

ترجمه‌ی مجتبی ویسی

صفحه‌آرایی: تینا حسامی

چاپ اول ۱۳۹۰

چاپخانه ژینگ

تیراژ ۱۱۰۰

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۱-۱۰۹-۸ ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۱-۱۰۹-۸

۳۹۰۰۰ ریال

فهرست

مقدمه‌ی مترجم	۵
در قید و بند	۱۱
ورود غیرقانونی	۱۳
برو، روح، برو	۳۲
مشاهده‌ی پرنده در شب	۳۵
پس از ساخت جورجین «جنگ ستارگان»: آخرین ستاره‌ی مرگ	۳۸
رقص‌های جنگ	۴۰
حکمت الهی خزندگان	۸۲
پرسش‌نامه‌ی مسیحی	۸۴
اعلامیه‌ای دیگر	۸۹
سگ نامرئی فلاده‌دار	۹۰
تقارن ترسناک	۹۷
چکامه‌ای برای نوارهای گلچین	۱۲۳
هایکو عضو کلیسای کاتولیک	۱۲۵
آینه	۱۲۷
نمک	۱۳۰

www.ketab.ir

مقدمه‌ی مترجم

به جرئت می‌توان گفت که شرمن الکسی^۱ پدیده‌ای تازه در ادبیات امریکا است. این تازگی نه تنها از باب سرخپوست بودن او و جایگاه قومی و نژادی‌اش، بلکه به واسطه‌ی نوع روایت پردازی، اجرای بیانی و زبانی، و جسارت‌ها و نوآوری‌های او در عرصه‌ی ادبی است. با آنکه برخی از محورهای مختصات بارز سبک امریکایی در داستانی‌های او قابل پیگیری است، اما راه او در موارد متعدد از این سبک جدا می‌شود.

الکسی همچون بسیاری از نویسندگان زیرک که خاستگاه و موقعیت خود را به خوبی می‌شناسند و بر تجارب خود تکیه می‌کنند، سعی دارد به نحو احسن از همان داشته‌ها، امکانات و یافته‌های خود بیشترین بهره را بگیرد و نوشتاری خلق کند بر پایه‌ی آنچه با گوشت و پوست خود احساس کرده است. او می‌داند که سرخپوستی است در میان سفیدپوستان، در نظام مدرن امریکا، در متنی که به حاشیه کمتر توجه دارد. خوب می‌داند که خود جزئی از این بافتار است اما با همان شم یک سرخپوست تیزبین، گاهی خود را کنار می‌کشد تا از دور نگاهی به آن بیندازد: به وضعیت حال، گذشته و احتمالاً آینده‌ی زیست‌بومش. البته

در این راه به هیچ وجه در پی انکار نیست، در پی تعصب ورزی و پافشاری بیجا، بلکه می‌کوشد با حالتی شوخ و شنگ بر سویه‌های گوناگون آن نوری بتاباند؛ نوری از دیدگاه خودش. تاریخ قوم و سرزمین خودش را می‌شناسد و نیز شرایط کنونی آنها را، پس بدون غرض ورزی سراغ‌شان می‌رود. با رویکرد خاص خود حاکم هیچ کس و هیچ چیز را نمی‌گیرد: نه خودش، نه قوم و قبیله‌اش، نه سفید پوست، نه سیاه پوست، نه جامعه و نه کشورش. برای او هیچ حقیقت مطلق وجود ندارد. آزاد آزاد است، رها از هر بند، تا به قول معروف، به همه گیر بداند؛ منها یا طنز، با خنده، متنها شاد و سرخوش؛ و صد البته رگه‌ای از تلخی نیز در بطن تمامی نوشته‌هایش جاری است. او به همین سبک و سیاق کل ساختارهای اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشورش، امریکا، را به بازی می‌گیرد و زیر سؤال می‌برد.

الکسی انگار همه چیز را به هم می‌ریزد تا نه تنها با خلق داستان و شعر اسباب لذت مخاطب را فراهم آورد بلکه در صدد است تا با تلنگر زدن به او وضعیت بفرنج و بحرانی انسان معاصر را به یادش بیاورد اما در هر حال، خود از یاد نمی‌برد که سرخپوست است. به آن افتخار نمی‌کند صرفاً به یاد دارد.

این نویسنده در بیان روایت معمولاً زاویه‌ی دید اول شخص را برمی‌گزیند. البته در مجموعه‌ی حاضر، در یک داستان زاویه‌ی دید سوم شخص را به کار گرفته، اما در مجموع انگار با اولی راحت‌تر است. در عین حال، نقاط قوت و ضعف آن را نیز می‌شناسد و تلاش می‌کند تا با توجه به قوانین نوشته و نانوشته، با چنین زاویه دیدی روایت خود را پیش ببرد. در امر روایت پردازی، هر کجا لازم ببیند، روایت را قطع می‌کند تا خاطره‌ای را تعریف کند، نقل وقایع پیشین را پیش بکشد و یا جمله‌ای معترضه بگوید، طعنه و کنایه‌ای بزند و باز هم به قول معروف، تیکه‌ای به خودش (راوی) یا طرف مقابل بیندازد. به همین جهت

احساس می‌شود که نویسنده به حس آنی و در لحظه‌ی راوی‌اش بسیار اهمیت می‌دهد تا از این طریق داستانش جاندارتر شود. البته با وجود خرده‌روایت‌ها و گریز زدن‌ها، نمی‌گذارد سر رشته از دست خواننده در برود.

الکسی زبان بی‌پروایی دارد و به دفعات وارد حوزه‌های ممنوعه می‌شود. کلمات و اصطلاحات درشت، ناهنجار و غیر تشریفاتی مدام در متن‌اش وول می‌خورند و عین خیالش نیست که دیگران چه بگویند. گستاخ و جسور است و مانند بچه‌ای شرور هر لحظه مترصد سنگ‌پراکنی است. مخاطب‌اش را با انواع و اقسام ترفندها به خنده وامی‌دارد و بویی از عصاقورت‌دادگی نبرده است. البته جسارت او فقط به این امور محدود نمی‌ماند و برای نمونه، حتی جرئت می‌کند شعری را در یک داستان بگنجاند و مهم‌تر از آن، با شگرد و ترفندی قابل توجه دست به نقد آن نیز بزند. در داستانی دیگر نیز یک شعر را طوری در میان نثر جا می‌دهد که انگار پاره‌ای از آن است. از طرفی، بارها پیش می‌آید که با خود کلمات انگلیسی چنان بازی می‌کند که بی‌شک مترجمان آثارش را به دردسر خواهد انداخت.

عنوان «مجموعه داستان» بدون تردید برای کتاب «رقص‌های جنگ» کفایت نخواهد کرد چرا که نویسنده در لابه‌لای داستان‌های آن، شکل‌های دیگر نوشتاری را نیز گنجانده است، از جمله شعر، قطعه، شعر-نثر، مصاحبه و فرمی شبیه خاطره‌نویسی. او حتی در ساختار رایج خود این‌ها نیز دست می‌برد. به همین دلیل، «رقص‌های جنگ» را نمی‌توان به راحتی در ژانر و قالب خاصی جا داد و باز هم به همین دلایل، شرم‌ن الکسی را می‌توان پدیده‌ای تازه در ادبیات امریکا دانست.

شرمن الکسی، نویسنده، شاعر، فیلمنامه‌نویس، کارگردان و کم‌دین، در سال ۱۹۶۶ در شهر اسپوکان ایالت واشنگتن چشم به جهان گشود. در

شش ماهگی به علت ابتلا به بیماری هیدروسفالی (جمع شدن آب در مغز) تحت عمل جراحی مغز قرار گرفت و کمتر کسی فکر می‌کرد که جان سالم به‌در ببرد. اما او نه تنها زنده ماند بلکه مدرک کارشناسی‌اش را در رشته‌ی مطالعات فرهنگ آمریکا از دانشگاه ایالتی واشنگتن دریافت کرد و همچنان نیز فعال و پویاست.

الکسی تاکنون چندین رمان، مجموعه داستان، شعر و فیلمنامه به چاپ رسانده است: چهار رمان با نام‌های «آوازهای منطقه‌ی سرخپوستی، قاتل سرخپوست‌ها، پرواز» و یادداشت‌های کاملاً واقعی یک سرخپوست پاره‌وقت؛ سه مجموعه داستان (به جز کتاب حاضر) با عناوین «ده سرخپوست کوچک، کتک کاری لون رنجر رتونتو در بهشت، و پوست کلفت‌ترین سرخپوست دنیا؛ سیزده مجموعه شعر از جمله «چهره»، فضانوردی خطرناک، یک ترانه‌ی گوشخراش، اولین سرخپوست در کمره‌ی ماه، من اسب می‌دزدیدم و...»؛ و دو فیلمنامه با اسامی «علامت دادن با دود، و کاروبار رقص خیال‌انگیز» (فیلمی نیز با کارگردانی خودش از روی این فیلمنامه ساخته شد).

جایزه‌ی کتاب ملی به‌خاطر رمان «یادداشت‌های کاملاً واقعی...» و جایزه‌ی بنیاد همینگوی - پن برای مجموعه داستان «کتک کاری لون رنجر و...» از جمله جوایزی است که این نویسنده دریافت کرده است. او همچنین در سال ۲۰۱۰ به‌خاطر همین کتاب «رقص‌های جنگ» (منتشر شده در سال ۲۰۰۹) جایزه‌ی پن فاکتر را از آن خود کرد.